

виробляються підходи до загальноприйнятої системи переконань, що є передумовами для формування правової культури. Серед прийомів особливе місце займають ігри, які підвищують ефективність засвоєння інформації і сприяють закріпленню відчуттів дітей. З них можна виділити: уявну ситуацію, ситуацію вибору, спільний пошук виходу з неї, порівняльний аналіз, обговорення способів дії. Методи і прийоми використовуються педагогом з врахуванням індивідуальних особливостей дітей, теми, завдань, умов проведення заняття.

Для досягнення бажаних результатів важливо організувати роботу і батьками. З дорослими можна проводити індивідуальні бесіди, групові консультації, які б спонукали їх виявляти більшу відповідальність і вимогливість до себе, своєї поведінки.

Отже, створення ефективної системи роботи з дошкільниками щодо формування основ правової культури забезпечить умови для виховання відповідальних та законслухняних громадян, які розуміють свої права та обов'язки і здатні в майбутньому створити стабільне громадянське суспільство.

1. Бородин І. Виховання правової культури учнів – завдання держави // Рідна школа. – 1998. – № 5. – С. 29-38.
2. Косярум Н.В. Формування громадської активності молодших школярів. – К.: Знання, 1987. – 48 с.
3. Красовицький М.Ю. Перший урок демократії. – К.: Знання, 1990. – 110 с.
4. Черненко С.В. Особливості правового виховання учнів у процесі навчання // Педагогічно-правова профілактика правопорушень серед учнівської молоді. – К., 1997. – 95 с.

ПЕДАГОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ О.Л.КУЛЬЧИЦЬКОЇ

Анна Гайдамака,
магістрант, педагогічний факультет.
Науковий керівник – *Ступарик Б.М.*,
доктор педагогічних наук, професор.

Олена Львівна Кульчицька народилася 15 вересня 1877 року в містечку Бережанах на Тернопільщині в сім'ї службовця.

Початкову художню освіту здобула у приватній студії польських художників – педагогів Станіслава Батовського і Романа Братковського (1901-1903), а в 1903-1908 роках продовжувала навчання у Віденській художньо-промисловій школі. Захистивши дипломну роботу на тему "Сучасне навчання рисунка як засіб мистецької освіти", в 1908 році О.Кульчицька виїжджає за кордон щоб ознайомитися з творами

західноєвропейських митців. Вона відвідує музеї Парижа, Лондона, Мюнхена. Незабаром повертається до Львова, де жили її батьки.

На виставку, організовану 1909 року у Львові, подає п'ятдесят творів, які майже всі були виконані під час навчання у Віденській школі. Цього ж року починає працювати вчителем малювання у львівській жіночій гімназії, а потім виїжджає до Перемишля, де майже 30 років працює вчителем рисунка й живопису в середніх школах.

1911 року бере участь у першій українській художній виставці в Києві, на якій експонує 20 своїх творів.

У 1913 році вдруге бере участь у Всеукраїнській виставці в Києві, де була єдиним представником західноукраїнських митців.

Початок ілюстративної діяльності припадає на 1915 рік, коли ілюструє "Першу читанку" та збірку новел В. Стефаніка "Дорога".

У перші дні після захоплення Перемишля білополяками 1918 року була ув'язнена в замку Баранові, перетвореному на тюрму для політв'язнів.

1918-1922 роки ілюструє тритомник відомого українського етнографа і фольклориста В. Гнатюка "Українська народна міфологія".

У відповідь на "паціфікацію" українського населення створює 1930 року цикл ліногравюр "Лихоліття українського народу".

У 1933 році з нагоди 25-річчя діяльності у залах Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка відбулася виставка творів художниці.

1934 року створила цикл гравюр, присвячений жінкам-героїням часів боротьби проти монголо-татарської навали.

Наступного року з'являється цикл ліногравюр "Гуцульщина", який ствердив народність як основну творчу позицію художниці, що заперечувала формалістичні течії в західноукраїнському мистецтві.

1936 року створила серію ліноритів під назвою "Легенда гір і лісів", що є продовженням циклу "Гуцульщина".

У 1938 році разом з матір'ю і сестрою переїжджає з Перемишля до Львова, де працює в музеї етнографії Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка як художник-рисувальник.

Наступного року Кульчицька їде до Москви, де вперше знайомиться з творами провідних російських художників. Бере участь у виставках українських митців, що відбулися у Львові, Києві, Харкові, Москві, Ленінграді.

З 1945 року починає працювати викладачем Українського поліграфічного інституту ім. І. Федорова, професором якого була з 1948 року. Указом Президії Верховної Ради України О. Кульчицькій присвоєно почесне звання заслуженого діяча мистецтв України.

У 1947 році на обласній виставці, організованій у Львові, експонувались цикли гравюр "Господарство і культура радянського Львова", "Веселе, щасливе дитяче життя", ліногравюри "Війна в селі",

“Німецький табір”, офорти “Літо в горах”, “Прачки” та акватинта “Спокій”. О.Л.Кульчицька обирається депутатом Львівської обласної Ради депутатів трудящих.

Указом Президії Верховної Ради України Кульчицька у 1948 році нагороджена орденом “Знак Пошани”.

У період 1949-1950 рр. виконує цикли ліногравюр “Краса рідної землі” та “Багатство рідної землі”. Художницю обрано членом-кореспондентом Академії архітектури України.

З 1951 року О.Л.Кульчицька – депутат Верховної Ради України.

У залах Львівського державного музею українського мистецтва у 1954 році відбулась персональна виставка, яка продемонструвала широким колам громадськості багатогранність таланту художниці.

1956 року указом Президії Верховної Ради України О.Л.Кульчицькій присвоєно почесне звання народного художника, 1957 року – нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора.

У 1967 році за великий внесок у розвиток українського мистецтва О.Л.Кульчицька удостоєна звання лауреата Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка.

8 березня 1967 року художниці не стало.

Творчість О.Л. Кульчицької до теперішнього часу не втрачає своєї педагогічної та художньої цінності і при вмілому її використанні може стати важливим джерелом для виховання національно свідомої, високодуховної особистості. Особливо важливим для сучасної української молоді є приклад відданості художниці-педагога українській національній ідеї, віри в майбутнє нашого народу, приклад безкорисливої самовідданої праці, уміння мобілізувати себе для боротьби в ім'я народу навіть у найважчі часи свого життя і підпорядкувати свою творчість інтересам своєї нації.

ВПЛИВ ТА ЗНАЧЕННЯ ВЕРТЕПУ В РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Наталія Квасниця,

IV курс, педагогічний факультет.

Науковий керівник – *Лисенко Н.В.*,

доктор педагогічних наук, професор.

За умов економічної кризи в Україні, коли натура майже кожного українця тяжіє до матеріальних благ, нехтуючи при цьому духовними джерелами, зневажаючи ті основи, на яких тримається світ – основи Добра, Любові, Взаємопрощення, Взаєморозуміння актуальним є повернення нас українців, до традицій і звичаїв рідного народу, адже кожен звичай, кожна традиція у віруваннях наших предків очищає, возвеличує духовність,